

CSONGRÁDI LAP

VEGYES TARTALMU KÖZLÖNY.

Szerkesztőség:
Főter. 27. szám, hova a lap szellemi részét illető közleménye küldendők.
Megjelen minden vasárnap reggel.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Előfizetési díj:
Egész évre 4 ft. Félévre 2 ft. Negyedévre 1 ft.
Hirdetéseket:
a kiadóhivatal mérsékelt árjegyzék szerint számít.
EGYES SZÁM ÁRA 8 KR.

Kiadóhivatal:
Weisz Márk könyvkereskedése, hová az előfizetés- és hirdetési díjak küldendők.
Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr.
Nyílttér *petit sora* 30 kr.

A szabadságharcz 50 éves jubilleuma.

Két nap választ el a magyar népszabadság ünnepélytől és örömmel látjuk, hogy ebben az utilitárius korban, a midőn felhevülni nem divat, a midőn a hasznossági elv oltára fennen lobog, a népszabadság jogaiba bevezetett társadalom abban serénykedik, hogy a félszázados forduló kegyeletes ünnep lesz nálunk is, és az egész országban. A hazaszeretet lángja nem csap fel nagy hullámokban, de az alkotmányos magyar nemzet méltósággal fog hódolni a márczius kultuszának.

E századvége nincs telítve olyan uralkodó eszmével, mely mint a tengeri világító torony az élet küzdelmes hullámain megjelölne az útírányt, a haladó műveltség, a korszakos találmányok elniveválták az eszmei fölindulásokat, ma a beépítés, az örökül kapott népjogok egyenlő, igazságos és testvéri alkalmasa a mának és a legközelebbi jövőnek feladata. Mi nem aspirációkat hagyunk, hanem jogokat a népnek, mely utánunk következnek, de a serény munkásság szürke napjaiban és érezzük, hogy e jogok mitsem érnek, e jogokkal helyesen élni sem lehet, ha szívünkben elvesz, kihál a hazaszeretet, a röghöz, az anyaföldhöz való szent érzés. A jövő szekulum ugy is küzdelmes lesz. Már zaját hallani. Szatírával látjuk az általános humanizmus tanával, mely az othont a szülőföld geográfiai tagozatát nem méltányolni és az ember közös boldogításának ideáját állítja föl. Ez aztán szürkén, sejtelmesen áll előttünk, lehet, hogy rideg felállításában sohasem győz, mert vérségi, faji kapesokat, ennek aspirációit, szokásait, nyelvét megtörni sohasem lesz képes; de már ama körülmény, hogy jelentkezik komolyan gondolkozóba kell, hogy ejtse a jobbakat, a kik apáink tradícióit tisztelik, a kik előtt nem chimaera a haza, mely ezerévet megélte annyi balszerencse és oly sok viszály után.

»Ne ajándékozzátok meg bizalmatokkal azt, a ki a hazaszeretet hiányát a világszeretettel palástolja, — mondja Dya = Na = Sore, mert Verböczy szerint« a hol Isten napja legelsőbbben rád veté sugarát; a hol

az emberi szem szeretetteljesen mosolygott bölcsödre, hol anyád először szoritott kebelére: ott gyökerizik szereteted, ott van hazád.

Csak az a nemzet lehet boldog, amely nemzeti ünnepein nagy, együttérző és méltóságos.

Legyünk nagyok, együttérzők és szívben emelkedettek holnapután, hogy méltóknak mutassuk magunkat azokra a népjogokra, a melyeket ez előtt 50 évvel nyertünk, melyet apáink vére pecsételt meg a harcmezőn.

Minél inkább hatalomba kerít az internácionalis áramlat, annál több joggal manifesztáljuk a hazafiúi ünnepelt érzelmeinket.

Gyümölcs a honfitett, a mely csak ott terem hol napkényt te ragyogsz, dicső honszerelem.

A magyar nemzet államalkotó hivatását jellemző lelkesedés, hogy kép nap mulva mindenütt fölragyog az ünnepi fény, a hol magyar él. Szerencsére még sem az internácionalis idea, sem az élet küzdelmében beálló fásultság nem voltak oly romboló kedélylyel a hazafias felbuzdulásra, hogy nemzeti ünnep ne vált volna, törvény nélkül a márczius 15!

Csak ezt az érzelmet ne engedjük keblünkben kiveszni soha, akkor méltán hangoztatjuk, hogy a nemzeti állam kiépítése nagy céljaiban e jelben fogunk győzni.

Két nap mulva menjetek az Isten templomába, háliát adni apátok nagy önfeláldozásáért, mely nektek jogokat szerzett. S ne engedjétek, hogy csak egy is kivonja magát ez ünnep dicső kultusza alól!

Egy darab Afrika.

Holub Emil a híres afrikai utazó, ki városunk szülötte: Fekete János társaságában hatolt be a sötét földrész belsejébe, sok érdekes dolgot ír le kiadott művében, melyek számalommal töltik el a művelt európai ember lelkét, különösen akkor: midőn ismerteti Afrika belsejében élő népek szokásait és erkölceit, midőn olvassuk azt a borzasztó kegyetlenségeket, miket az egyes zsarnok bennszült fejedelmek követnek el alattvalóikon.

Nemcsak Holub Emil műveiből: hanem minden afrikai utazó, ugy: Stanley Henrik leírásából is tudjuk, hogy a zsarnok néger királyok és főnökök, alattvalóikat valósággal állatoknak tartják, kiket

szabadon hajthatnak a vásárra, eladhatják, mint a barmokat, vagy ha éppen ugy tesszik, ha szeszélyük ugy hozza magával, hóhéraikkal a legkegyetlenebb módon végeztethetik ki, anélkül, hogy tetteikért felelősséggel tartoznának.

Holub Emil dr. a 3-ik útja alkalmával 4 évet töltött Afrika belsejébe; mely alkalommal behatolt Marucze országba, hol huzamosabb ideig tartózkodott. Sesekebe, Szepopó, a maruczek királyának székhelyén, megismerkedve magával a zsarnok néger királylyal is. Ennek a királynak zsarnoki tetteiről valóságos iszonyatos dolgokat beszélt el. Ez az emberi szörnyeteg, a maruczek földjét valóságos Golgothává alakította át, hol a legborzasztóbb kivégzések napi renden voltak. Nemcsak testvéreit, rokonait és barátait végeztette ki a legborzasztóbb kínzásokkal: hanem még a csecsemőket is leszakította édes anyjuk kebléről és irgalmat nem ismerő módon mérsároltatta le.

Végre a maruczek is megsokalták ezt a borzasztó vérengzést, fellázadva elkezdtek vérszopó királyukat, ugy hogy az Afrika mocsarai közé menekülve, csak éhség és inség között tengethette nyomorult életét.

A zsarnok király tronjára egyik rokonát: Lebosét ültették. Ez éppen ellenkezőleg uralkodott. Szelid, türelmes néger ember volt, kinek uralkodása alatt a legnagyobb szabadságot élvezték alattvalói. Nem áhitozott törzsfői vagyonára, nem végeztetett ki senkit, békével művelhették a maruczek földjeiket, békében élt, a szomszédos néger fejedelmek népeivel is.

Csodálatos, hogy éppen ezért kellett pusztulnia. Alattvalói azért kezdtek ellene zugolódni, hogy nem eléggé erélyes. Ugy látszik, hogy Szepopó zsarnokoskodását annyira megszokták, hogy azt már nem nélkülözhatték. Ennek következtében elűzték a trónról és vissza hívták a bujdosó Szepopót.

Szepopó pedig, amint visszatért, zsarnokoskodását megkétszerezte. Nemcsak legközelebbi rokonait végeztette ki: hanem azokra is rákerítette a sort, akik tronjára visszasegítették.

Azonban aki azt hiszi, hogy ehhez hasonló esetek csak a »sötét földrész«-ben, Afrikában fordulnak elő, hát az nagyon csalatkozik. Nekünk csongrádiaknak a népsajátságos gondolkozását nem kell Afrikában tanulmányoznunk, elég bő alkalmunk nyílt arra, hogy ezt itt helyben tapasztalhattuk.

Itt is volt egy plébános, kit Hegyi Antalnak neveztek. Hegyi Antal csak azért nem végeztette ki hiveit: mert nem volt

rá alkalma, amennyiben nállunk csak törvényes uton, bírói ítélet alapján lehet valakit kivégeztetni. De megvagyunk róla győződve, hogy ha olyan korlátlan uralkommal rendelkezett volna Hegyi Antal, mint Szepopó néger király, hát nem egy r. kath. hívőt végeztet volna ki az árnyék világból, még pedig nem is hóhér által, hanem saját felszentelt karmaival.

Ilyen alkotmányos kormány formával bíró országban, mint a mi édes hazánk, kénytelen kellett volna a t. plébános úr hívőinek birka-türelmére, támaszkodva csak saját felszentelt tenyerével és kétágú korbácsával szolgáltatni az igazságot.

A t. volt plébános úr az igazságot nagyon is szaporán szolgáltatotta. Alig került hívő, akít a templomban el nem nád-rágolt, akít a parochiáról ki nem korbácsolt, vagy ki nem rugdosott.

Sőt mi több, kapzsiságát annyira nem tudta túrtörtetni, hogy még azokat a pénzeket is elkezelte, miket Svájc-ból az elhunyt hívek lelkiüdvéért küldtek. Vagyis, magyarán elsikkasztotta a Svájc-ból küldött mise pénzeket. De ezzel sem elégedett meg, hanem, mint halljuk, a templom kaszját sem kímélte; abból is 200 frtot sajátított el.

Midőn már a r. kath. hívők torkig jó laktak Hegyi Antallal, kérvényt küldtek a püspökhöz, melyben ellene vizsgálatot és egyuttal elmozdítást kértek.

A vizsgálat éveken keresztül húzó-dott ugyan, de végre napfényre került az igazság és Hegyi Antal plébánost úgy a vácsi, mint az esztergomi érseki szentszék plébánia vesztésre és a papi ténykedések felüggesztésére ítélte.

Most pedig azok a hívők, a kiket a templomban arczul vert, akiket a parochiáról kikorbácsolt és kirugdosott, akik ellene a feljelentést megtették, akik elmozdítását kérték, vissza ohajtják Hegyi Antal elmozdított plébánost, éppen azért: mert gorombáskodását erélynek, sikkasztását erénynek, őt magát pedig martírnak minősítik.

Hegyi Antal elmozdított plébános, a csongrádi r. kath. hívők zsarnoka, a svájci misepénzek elkezelője, 3000 néger-vagy akarom mondani, r. kath. asszony kíséretében, 3000 felszentelt viasz-gyertya lobogó lángja mellett tartotta bevonulását a vasúti állomástól a városba.

Hát ime t. olvasóink, egy darab Afrika Magyarország kellő közepén, a Magyar-Alföldön. Nem találnak önök hasonlatosságot, Marucze ország királya Szepopó és Hegyi Antal volt plébános között? Vagy nem találnak hasonló jellem vonását a meruczei négernek, meg a csongrádi r. kath. hívők között? Mi azt hisszük, hogy igen!

Mi, akik a szabadság, egyenlőség és a testvériség eszméiért küzdöttünk mindig, ez alkalommal kiesik a fegyver kezünkől, felsohajtva kérdezzük:

Vajjon megérdemelte-e az ilyen nép hogy 50 évvel ezelőtt a szabadság egyenlőség és testvériség bajnokai, éltüket, vérüket ontották és vértanu halált szenvedtek érte?

UJDONSÁGOK.

— 1898 márczius 15-ikének 50 éves fordulóját, nagy ünnepséggel ülik meg nállunk is az egyes testületek. A csongrádi kaszinó márczius 15-én este 8 órakor tartja

meg az ünnepélyt, a csongrádi polgárikör 13-án, a csongrádi ipartestület és az iparos ifjuság pedig a »pannonia szálló« nagytermében márczius 14-én este fényes balettet rendez. Ugy szintén a polgári és elemi iskolai tantestület és tanuló ifjuság 15-én d. e. 9 órakor tartja meg a nagy nap emlékezetét.

— **Közigazgatási bejárás.** Az építendő szentes-aradi műút közigazgatási bejárása a f. hó 26-án, a szeged-nagyvárad műúti pedig április 14-én lesz az alispán elnöklése alatt. E hírrel kapcsolatban említjük meg, hogy a mindszenti-baksi út földmunkájára és a szentesi átkelési szakasz földmunkájára a vállalkozó munkás-csoportokkal az alispán a napokban kötötte meg a vállalati szerződést.

— **Halálozás.** Nagy csapást kell elviselni Arany Dénes vasúti állomás főnök úrnak: neje szül. Fényffy Irma úrnő, akivel 10 hónap előtt kelt egybe, a f. hó 8-án este rövid, de kínos szenvedés után elhunyt. A csapás annál nagyobb: mert ujszülött kis leánykáját is árván hagyta. A halálest mindenkit mélyen megrendített. Mindenki sajnálja a fiatal anyát, aki csecsemőjét ily korán örökre elhagyta. Temetése a f. hó 10-én délután 3 órakor ment végbe, az összes intelligens közönség nagy és mély részvéte mellett. A család a következő gyászjelentést adta ki: Arany Dénes valamint kised leánykája Irma, ugyszintén édes anyja: Fényffy Antalné, testvérei: Kálmán, Matild, Vilma, Nabor és az összes rokonság nevében mély fájdalomtól megtört szívvel tudatja, a felejthetetlen hitves, a jó anya, gyengéd leány és szerető testvérnek Arany Dénesné szül. Fényffy Irmának, f. évi márczius hó 8-án 3/8 órakor életének 28-ik, boldog házasságának 10-ik havában rövid de kínos szenvedés és az utolsó kenet felvétele után történt gyászos elhunytát. Az elhunyt kedves halott földi maradványai f. hó 10-én d. u. 3 órakor fognak a halottas házból (vasúti állomás) örök nyugalomra tetetni. Az engesztelő szent mise-áldozat ugyanaz nap d. e. 1/2 órakor fog a Mindenhatónak bemutatni. Áldás és béke emlékezetére! Csongrád, 1898. márczius hó 9-én.

— **Hegyi páter fölmentése.** Volt plébánosunk állt a f. hó 7-én a szegedi törvényszék előtt vádlotként. Fölmentessel végződött az ügye, melynek előzményei a következők: Ernyes Johanna csongrádi vénasszony a végét érezvén közeledni, végrendeletet két tanú előtt, akik alá is irtak az írásba foglalt végakaratot, melyben általános örököséivé két unokáját tette háromszáz fityos misealapítványt tett, magának három papos temetést, érczkoposót rendelt, sőt arra nézve is intézkedett, hogy a Jézus szíve harangja is meghúzzassék. E végrendeletet Ernyes Johanna elküldötte Hegyi Antalnak, hogy hajtsa végre. Hegyi azonban tudva, hogy a végrendelet kettőnél több tanú szükséges, a végrendeletet visszaküldötte Ernyes Johannának, aki erre még három tanúval aláíratta végakarátát. Ekkor újra Hegyhez került a végrendelet, aki viszont Szvoboda Ferenc ügyvédhez vitte, aki meg is mondta, hogy a végrendelet érvénytelen. Még pedig azért, mert a törvény szerint végrendeletnek csak négy tanú jelenlétében lehet, s mind a négynek egy időben kell jelen lenni. Hegyi félretette a végrendeletet, a melyet aztán a fiókjából kisélejtett. Érdekes pör keletkezett ebből; ugyanis Ernyes Johanna a törvénytelen unokáira, Ernyes Máriára és Luczára hagyta a vagyonát. Miután azonban a végrendelet ügyis érvénytelen, a vagyon a törvénytelen leány, a törvénytelen unokák anyja örökölte. Az unokák nem hagyták annyiban a dolgot és Hegyit följelentették. A törvényszék dr. Mikovich Lajos alügyész vád- és dr. Rósa Izsó véd-beszéde után, Hegyi páter az okirathamisítás vádjá alól fölmentette. Az ítélet ellen az ügyész föllebezett.

— **A góg jutalma.** Akinek az Isten adott annyit, hogy gond nélkül élhet, akkor gondolkozik helyesen, ha a szegény embert is megbecsüli. De nállunk akad néhány gazda ember, aki a szegény emberrel csak úgy foghegyről beszél. Sőt, a legtisztességesebb hivatalnokot is lenézi ha fekvő vagyonnal nem rendelkezik. Egy ilyen pökhendi paraszt gazda: Kókai István t. polgártársunk is, aki akár kell, akár nem kell, mindig a vagyonával hozakodik elő. »Van vagyomom« elég szokta mondani. Midőn pedig, a munkások nyomorúságukról hangosabban panaszkodni merészelnék erre meg az a szavajárása: Eszi a fene a szegénységet. Így történt a f. hó 10-én tartott közgyűlésben is, hogy midőn a képviselő testület egyértelműleg azzal a fontos kérdéssel foglalkozott, hogy miképpen lehetne a munkás nép nyomorán segíteni olyképen, hogy keresethez jussonak. Kókai István közséi képviselő és »nagy vagyom« polgártársunk azt mondotta, hogyha nem tudnak munkához jutni a szegény emberek és ha éheznek, hát menjenek a Tiszának. Természetes dolog, hogy ezért a pökhendiségéért a közgyűlésben is jól megmosták a fejét. Midőn pedig a közgyűlésből kijött, a munkások körül kapták és jól feltörülgették az orrát, még pedig ökölrel. De talán szét is szedték volna, ha Sohlya Gyula, Holczér Adolf, közséi jegyzők és Siha József közséi képviselő közbe nem vetik magokat. Kiknek könyörgésére, kegyelmet kapott a »nagy vagyom« képviselő ur. Hiszen, mi jól tudjuk, hogy az itteni szocialis mozgalmaknak a fő-fő okozói néhány pökhendi parasztgazda: akik nagyon szeretnek lépten nyomon dicsekedni a »vagyomukkal, de azért ha fizetésre kerül a sor, még a Krisztus köntösét is lehunják, de eddig tartózkodtunk a baj igazi forrását megnevezni. Amilyen helytelenítendő azonban a Kókai eljárása, éppen olyan elítélendő a munkások is, kik akkor a midőn Kókait ily módon inzultálták, átlépték a törvény korlátait, mely ő reájuk is ép úgy kiterjed mint másra. Az ilyen túlkapasoknak azután majd az lesz a vége, hogy a hatóságok béketűrése is megszakad. Mit szólnak volna hozzá, ha Huszkát meg mikor a vagyom osztás ellen izgatott, a gazdák látták volna ily módon el.

— **A kormánybiztos felmentése.** Csaknem tíz évig volt kormánybiztos Kállay Albert szegedi főispán a csongrád-sővényházi ármentesítő társulatnak, melynek ügyei alatta fejlődtek a társulat kettészakadására. Most végre, bokros érdemi melleg elismerésével felmentette a miniszter alól és ezzel a csongrád-sővényházi ármentesítő társulatra egy új korszak, az önkormányzati jog korszaka nyílt meg.

— **Megakadályozott öngyilkosság.** Dékány Lajos földi révészgazda a f. hó 9-én arról értesítette a szentesi főkapitányt, hogy Nagy Ferencz lókupez leánya lent van a Tiszán és a vízbe akar ugrani. Szerencsére idején észrevették megakadályozták e végzetes tett elkövetésében, de egyuttal kéri, hogy küldene le a főkapitány a leányért rendőröket. A szentesi rendőrség kiküldötte tényleg le is ment a Tiszára és az elszánt leányzót bekísérte a városba, szülei hajlékába.

— **A gőzgépekezők és kazánfűtők vizsgálatra** Kruspár Pál kir. főmérnök s állam-építészeti hivatalfőnök elnöklése alatt Szegeden szervezett bizottság, vizsgálat 1898 évi márczius hó 19-én d. u. 3 órakor kezdve, a m. kir. államvasútak szegedi szivattyútelepén fogja megtartani, miről érdekeltek azon figyelemzetéssel értesítettek, hogy a vizsga letételére vonatkozó, kellően bélyegzett s felszerelt kérvényeket a fent megnevezett bizottság elnökénél (Szegeden postapalota) kell megelőzőleg s legkésőbb a kitűzött nap d. e. 9 órájáig benyújtaniok vagy beküldeniok.

— **Igazolt plébános.** Hegyi Antal volt plébánosunkat, olyan bünért fűgesztették fel állásától, a minőért más közönséges

halandót legalább is fegyházra ítelt volna a kir. bünyevitő törvényszék. Ennek dacára, Hegyi Antal pirulás nélkül tartotta bevonulását városunkba f. hó 7-én. A bevonulás fényesen sikerült. Már a vasutnál mint egy 3000 főnyi fehérendős néni asszony várta az elítelt plébánost, minden némbér kezében 1 szál szentelt viaszgyertyát tartott. Ott a plébános könnyek között jelentette ki, hogy ő olyan ártatlan, mint a mai született birka. Azután 3000 szentelt viasz-gyertya fénye és folytonos »éljen« károgások között vonult be, Pikó Panna néni asszony házához. Ott Pannanéni unokája fehérbe öltözve egy óriási csokor virágot nyújtott át Hegyinek. Ekkor Hegyi felált a lóczára és sűrű könnyhullatások között jelentette ki, hogy ártatlan. »Krisztust is eláztatták a papok, őt is pap társai áztatták el,« mondá. Sok zajos multú vén némbér ezen kijelentésre citrom nagyságu könnyekkel áztatta a koci utat. Ily módon igazolták Hegyi Antalt a sikkasztás vádjai alól néni asszonyomék. Különbben a plébános ur azt is mondta, hogy a primási szentszék őt husvétra viszza fogja helyezni állásába; mert Esztergomba nagyon sok szentszéki ülnök van, aki neki jóakarója. Különbben az ex plébános ur, egész héten aláírásokat gyűjtött és unszolja a hívőket, hogy meneszenek magyarország herczeg primásához egy monstre deputációt érdekébe, a vasuti költségekről, illetve külön vonatról ő fog gondoskodni. Különbben is, akár mint dől el a t. ex-plébános ur ügye, akár jóváhagyják a két forum által hozott ítélet akár nem, a svájci mise pénzek csak az ő lelkén száradnak. De mit szól ehhez Schusztér Constantin püspök meg a szent-szék, hogy Hegyi Antal így ugat a meghozott ítélet ellen???

— **Vásár a szomszédban.** Hm.-Vásárhelyen a f. hó 12-én, tehát a hét szombatján kezdődik az idei tavaszi országos vásár, melyre — vészmentes helyekről a sertésfelhajtás is szabad.

A magyar nép multja és jelene. Irta Benedek Elek. Forrong a föld népe, véshírek száguldoznak be az országot. És azok, a kik nem merültek el a multak krónikáiba, új jelenségekben bámulják a történeteket, Pedig régi dal ez . . . Im előtünk Benedek könyve. A mint olvasunk benne, egyszerre csak úgy rémlik, mintha nem is rég letűnt századok történetét beszélné írója, hanem a jelen bajairól és nyomoruságairól szólana. Ép így száguldoztak a véshírek . . . Ismerne kellene minden magyar embernek a forrongások és lázadások történetét a multban, hogy akkor, mikor orvoslásra kerül a sor, ne kapkodjunk idegesen és legfőképen azért, hogy megismerjén az okokat és körülményeket, melyek a népet már annvizsor kisdorták nyugalmából, már eleve arra törekedjünk, hogy ilyen okok és körülmények ne ismétlődhessenek. Benedek mélyen belelátott a néplázadások pszichológiájába és finom kézzel bontogatja szét ama szálakat, melyek a nagy parasztzendülésekké gabalyodtak össze. Ha Benedek e nagyszabásu munkája mindenkor élvezetes és tanulságos olvasmány, ugy kétszeresen ez mostanában, midőn az egész nemzet figyelme újra a nép felé fordul, midőn a békés falvak levegőjét a harci vágy, a gyűlölet, az elkeseredés tüze heviti át és midőn mindenek a gyógyítás, a csillapítás eszközeiről gondolkoznak. A multak ismerése egyik biztosítéka a jövő felvirágoztatásának. És azt, aki a nép multját, történetét, jellemét és lelkét mint hű tükörben akarja látni, nem is segíthetjük jobb forráshoz, mint Benedek új könyvéhez, melyhez most jelent meg a 8. és 9. füzet. Az egész mű, melyet az Athenaeum r.-t. bocsájt közre, 40 füzetből fog állani; egy-egy füzet ára 30 kr.

**Földosztás a Rákóczy-szabadságharcz le-
veretése után.** Az »Athenaeum« r.-társaság

kiadásában megjelenő »A Magyar Nemzet Története« című tizkötetes nagy munkának (milleniumi kiadás) nyolczadik kötetéből, melyek czime: »A restauráció kora« (1712—1815.), most újabb három és pedig a 145., 146., 147. számú füzet került a könyvpiaçra. A kötet jeles írója Marczali Henrik ezekben a füzetekben épen Magyarország belső állapotainak leírásával foglalkozik a Rákóczy-szabadságharcz leveretése után. A fejedelem és hívei száműzetésbe mennek. Minden néven nevezendő jószágaitak lefoglalja az államkincstár. A királypártiak erőszakkal betolakodnak az elhagyott birtokokba, a melyekre a kincstár teszi rá a kezét. Ezekből a konfiskált birtokokból bőven kitelik a királypártiak tántoríthatatlan hűségének megjutalmazása. Legnagyobb igénynyel lépnek fel természetesen a német urak és a Rákóczi elpártolt vezérei. Azt lehet mondani, hogy a nagy urak újból felosztják maguk között Magyarország uradalmait. A külföldiek a földosztás tekintetében körülbelül olyan módon járnak el, mint Kolumbus után az éhes és kincsszonjas spanyolok a felfedezett Amerikában. Az őskori birtok- és vagyoni viszonyokra jellemző, hogy a mai nagy, milliókat érő uradalmak akkor potom 25—50 ezer forintokért kapták meg, de tulajdonképen ezt sem fizetik le készpénzben. Ugyanis a király a rebellio leveretése után hibeit pénzádományokkal akarja kielégíteni és kincstári utalványt osztogat nekik. Persze pénz a legkevesebb akkor is, és így a kincstár folyton üres. De ott vannak a fiskus által lefoglalt rengeteg uradalmak. A pénzütalvány fejében kapnak tehát földet, melyek értékét a részrehajló, megvesztegethető kincstári emberek határozzák meg. Így jut némely család óriási uradalmihoz jóformán ingyen. Roppant tanulságos ennek a korszaknak minden mozzanata, mivel most vetik meg számos, később tekintélyes szerepet betöltő család hatalmának, dugszagdagságának alapját. Ezekhez a füzetekhez pompás műmellékletek vannak csatolva. A műmellékletek közül kiemelendők: »A M. Nemzeti Muzéum vezéralakjai«, Than Mór festménye a Muzéum lépcsőházában; »József trónörökös mint hadvezér« egykoru metszet; »Károlyi Sándor,« egykoru festménynek, mely gróf Károlyi Mihály tulajdona, remek kivitelben előállított színes hasonmása; Gróf Pálffy János nádor« egykoru festmény; »I. Ferencz császár koronázási díszben«; »József nádor« — mitűd egykoru festmények után. Minden füzet ára 30 kr. Kapható minden hazai könyvkereskedésben.

Legrégibb magyar élelzapot, az »Üstökös«-t, melegen ajánljuk az új előfizetési évnegyed alkalmából t. olvasóinknak. Az »Üstökös« az ő negyvenéves hagyományaihoz híven ragaszkodva, még a mai napig is a legváltozatosabb ügy tartalmában, mint rajzaiban. Első lapján karrikatúrákban közöli az írói és művészi világ jeleséinek arczképeit, krónikás adomáiban (melyek egyedül az ő specialitásai), mulatságos történeti adatokat elevenít fel a jelesebb emberek életéből, politikai szatírája csipős, de pártatlan, a mellett magyarosak, találók, közleményei mindvégig megfelelnek a legkényesebb jóízűségnek, úgy hogy egyedül élelzap, melyet a családi körbe is bátran be lehet vinni s a melyről igazán elmondható, hogy nem volna szabad sehol, különösen egyetlen kaszinóból vagy olvasókörből sem hiányoznia. Előfizetési ára negyedévre 2 frt. Az előfizetések egyszerűen ugy czimzendők: »Az Üstökösnek — Budapest«.

Közönségköréből.

Köszönetnyilvánítás.

Ez úton ohajtom a t. közönségnek meleg köszönetemet mondani, azon őszinte kedves nőm temetése alkalmával megjelenése és kocsinainak gyászoló családom és

rokonaim rendelkezésére bocsájtása által velem éreztetni szives volt.

Fogadják érte tehát őszinte szives köszönetemet, úgy egyenként, mint összesen is.

Kelt Csongrád, 1898 márczius 11.

Arany Dénes
áll. főnök.

Felelős szerkesztő: **Éder János.**

Kiadólaptulajdonos: **Weisz Márk.**

Köszönetnyilvánítás.

Bécs, 1898. február 22.

A »Nemzeti« Balesetbiztosító-Részvénytársaságnak Budapesten.

Tordai cellulosegyárunk igazgatója **Vauvert Nils Duchesne** ur f. évi február hó 5-én vadászatról visszatérve egy véletlenül elsült serétlövés által megöletett.

A »Nemzeti« balesetbiztosító-részvénytársaság Budapesten a tényálladék felvétele után azonnal bekérte a szükséges okmányokat és ezek vételével haldok nélkül kifizette készpénzben a teljes biztosított összeget, azaz 30,000 koronát, miért is készségesen ragadjuk meg az alkalmat a »Nemzeti«-nek gyors és előzékeny eljárásáért teljes elismerésünket kifejezni.

Kiváló tisztelettel

Tordai cellulosegyár
Schoeller és Társa
p. p. *Neufeld Károly*

A »Nemzeti« balesetbiztosító-részvénytársaság Budapesten (Erzsébet-körut 13. sz.) biztosítást nyújt **mindennemű baleset** anyagi következményei ellen, **ugymint egyes egyéneket** (polgár és katona) **gyári és iparvállalati alkalmazottakat** (munkások és tisztviselők), valamint **bármely hivatás teljesítése közben vagy azon kívül, utazás alatt, vadászaton vagy bármely más alkalommal érhető baleset ellen, a legszabadelvébb biztosítási feltételek és a legjutányosabb díjtelek mellett.**

Közelebbi felvilágosítást a legkészségesebben nyújt a »Nemzeti« az »Első magyar általános biztosító«, a »Magyar-francia« és a »Bécsi biztosító« minden fő- és alügynöksége az ország bármely helységében.

Megbízható és ügyes üzletszerzők felvételnek

92. vh. szám 1898.

Árverési hirdetés.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhiirre teszi, hogy a csongrádi kir. törvényszék 1898. évi 2125. számú végzése következtében Dr. Buk Herman ügyvéd által képviselt Feuer Mihály javára Kovács Béla ellen 500 frt s jár. erejéig 1898. évi február hó 9-én foganatosított kielégítési végrehajtás után lefoglalt és 622 frtra becsült bolti árúból álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a csongrádi kir. járásbíróság 896/1898 sz. végzése folytán 500 frt 220 280 frt tőkekövetelés, ennek 1898. évi január hó 22 24-ik napjától járó 6%-os kamatai és eddig összesen 39 frf bíróság már megállapított költségek erejéig Csongrádon alperes lakásán leendő eszközzésére 1898. évi márczius hó 17-ik napjának dél előtti 8 órája határidőül kintüzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Csongrádon, 1898. évi márczius. hó 2-ik napján.

Székelly

kir. bírósági végrehajtó.

Kovács Lajosnak
úri utcza 148-ik számú
háza eladó, esetleg ha-
szonbérbe kiadó.
Értekezhetni lehet
bármikor ugyanott.

Legfelsőbb helyen engedélyezett

„DUNA” BIZTOSÍTÓ-TÁRSASÁG

Összes kezességi tőkék tizenhárom és fél
millió forinton fölül.

Van szerencsém közönség tudomására hozni-
miszerint a legfelsőbb helyen engedélyezett

„DUNA” BIZTOSÍTÓ-TÁRSASÁG

biztosítási ajánlatok elfogadására nézve, kép-
viselését **Ifj. Szöke László** részére,
ruháztuk át.

A »Duna« biztosító-társaság kezességi
tőkéi részvénytőke és tartalékokban rész-
letezés szerint 9.196,366 frtot tesznek, az
évi díj- és kamatbevételek pedig fölül
4.400,400 frtot, tehát az összes kezességi
tőke több mint tizenhárom és fél millió
forint.

A »Duna« elfogad biztosításokat meg-
határozott díjak mellett:

a) Tűzkárok ellen lakházak, gazdasági
épületek és mezei terményekre, gyárakra,
butorok és házi eszközökre, valamint árú-
raktárakra stb.,

b) Jégkár ellen mindennemű mezei
terményekre,

c) Szállítási károk ellen tengeren és
vasutakon,

d) Az ember életére tőkéket és évi
járadékokat különféle módzatok szerint.

Említendőnek vélem még, miszerint
az előforduló károk pontosan vétetnek föl
és gyorsan fizettetnek ki. **Biztosításo-
kat lehet eszközölni Forgó bíró
úr házában,** becses megbízásait kérve,
maradok

teljes tisztelettel

Ifj. Szöke László
csongrádi ügynök.

KEVEKÖTŐ ARATÓGÉPEK

McCormick
ARATÓGÉPEK

a legjobbak a világon
kéveköttők és marokrakók
McCormick fűkaszalók
eredeti amerikai
köszörűkészülékek, széna-
gareblyék és széna for-
gatók
legjutányosabban beszerezhetők
Müller és Weisz czégnél
Budapest, V., Váci-körút 76. 16-2

1890

Vetés ideje: Augusztus és szeptem-
ber.
Ültetés távolsága: 15-20 cm.
Talaj minősége: jól trágyázott.

Mauthner-féle magvak.

Aussaatzeit: August und Sep-
tember.
Pflanzweite: 15-20 Cm.
Bodenbeschaffenheit: Gut gedüngt.

A Mauthner-féle

Konyhakerti- és virág- magvak

zárt és hatóságilag védett csomagok-
ban, a törvényesen bejegyzett

medve-védjegyel

valamennyi nagyobb

fűszer- és vaskereskedésekben
kaphatók.

A Budapesti Andrászi-ut 23. szám alatt
létező **Mauthner Ödön** czég csakis
olyan csomagoknál vállal teljes jótállást,
egészen friss és valódi magvakért, a mely
csomagok ragasztva, a medve-ábrá-
val és a Mauthner névvel jelölve,
ugy a mint a mellékelt rajz is mutatja.

Szivattyúkat Tűzfeeskendőket

házi, ipari, mezőgazdasági, építkezési és
és egyéb nyilvános czélokra kéz-, járgány
és erőhajtásra,

városi, községi, gazdasági és gyári
tűzok,

harangok és harangállványok

templomok, iskolák, stb. részére.

Büzmentesen működő pöczegödör tisztító készülé-
keket, utcaizai öntözőkocsikat, sárkaparókat

— készit és ajánl a —

BUDAPESTI SZIVATTYU ÉS GÉPGYÁR Részvény-társaság

(ezelőtt **WALSER FERENCZ**)

BUDAFEST, VI., Külső Váci-út 45. szám.

Árjegyzékek és költségvetések ingyen és bérmentve. 40-5

A legjobb háziszernek bizonyult, az
emésztés rendezésére, a rennes vérkeringésre,
az elromlott és hibás vért eltávolítani. A fő-
kellék, az egész-ég megtartására, ugy-
szintén gyors és biztos gyógyítása a gyomor-
bajnak, p. o. étvágy hiányáról, savanyú fel-
bűfűgésnél, felfúvódásnál, hányinger, test-
s gyomorfájás, gyomorgöres. tüdővész a gyo-
mornak elnyálkálódás vértömlés, hemorhol-
den és női betegségeknél, bélbetegségeknél
40 év óta bizonyult legjobbnak.

Minden gyulladás gyógyítására se-
bet, daganatot, biztosan gyógyit Tejmeg-
akadás és elkenyenedésnél, a női emlőknél
a gyermek elválásztásnál, vérdaganat, po-
kolvar, körömdaganat, az ugynevezett főreg
a kézen vagy lábujjon; elkenyenedés daga-
dás, nyakdaganat; zsirkínövéséknél, a b.
50 év óta jónak bizonyult.

Dr. Rosa élet Balzsama

Prágai házi flastrom

B. Fagner gyógyszer-tárából Prágában 203. IV.

E énken tartja az emésztő képességet,
tisztá és egészséges vért csinál és biztos vi-
lágelterjeut nép-háziszser.

1 Palaezk 50 Kr dla. pal. 1 krt pertén 20 krt.

A gyógyulás fájdalom nélkül történik a
flastrom hűsítése alatt.

1 Debeza 25-30 Kr. pertén 6 krral több.

Óvás! Mindenki az eredeti präparatumot
kérje B. Fagner gyógyszerésznél ké-
szültett Prágában, és vigyázzon hogy
minden oldalon Dr. Rosa védjegye legyen, az
egyik oldalon a gömbölyű, a másik oldalon a háromszög védjegy.

Mindenki aki utánczottat bemutatt díjazatik.
Ezer és ezer köszönő levelek a világ minden részéből.

RAKTARAK: Török J. Budapest és A Egger, Budapest főraktár
a készítőnél. B. Fagner. Apotheke zum schwarzen
Adler in Prag. Ecke der Sporneigasse Nr. 203.

Posta küldemények fordulattal.

Helyben **Vladár Sándor** gyógyszerésznél.

26-9